

Joulukuu
14. päiv
2010
Nummõr
24 (220)

Leht mass erälde ostõn
5 kruuni (0,32 €)

UMALEHT

VANA VÕROMAA RAHVA UMAN KEELEN LEHT

9771406922005

Mändsit esieräliidsi nimmi panti 300 aastaga iist

Kae lk 2

Iloomäe talo hapnõ kapsta sõitva Saksamaalõ

Kae lk 3

Uma Lehe jutuvõistlusõ voidujutt!

Kae lk 4

Talvõtarõ Haanih

NUTOVI MIRJAM

Truksa Haani inemise näüsi, et häää ettevõtmisõ saa teos tetää ka ilma rahalda: Haani talvõtarõ tulli meistri käsitüüd oppama önnö häast tahtmisõst.

Talvõtarõ üts kõrraldaja Rõõmusoks Triin selef, et sääne inemiisi hindää alostöt ettevõtminö sundü tuust, et off tsõõr häid inemiisi, kiä mõtöt tugiva ja üteh lüvvä tahtsõva.

Tõõnõ kõrraldaja Vodi Egle kõnõl, et käsitüü-huvilidsõ Haani naasõ tahtsõ esi oppi ja ka tõsilõ opada esisugumast käsitüüd ja muid tegemiisi. «Innekõkkõ tahtsõmi latsilõ edesi anda vanna ni vahtsõt käsitüü-mõistmist, näüdädä kasvai tuud, kuimuudu kirivüü tegemine käü,» ütel tä.

Haanimehe olli talvõtarõ puitüüd oppamah. Hollo Agu, kiä parajalõ kirvkuvvast hööveld, ütel, et puuti om tuud õks kõgõ lihtsämb otsma minnä, a kas poodi uma vasta pidä, tuu om eräle küsumüs. «Taha eloh

hoita taad vanna ja näüdädä viil ka noorõmbilõ, et esi saa kotoh inämbjago käsitüü-asju är tetää, önnõ ettevõmist om vaia,» selef tä.

«Ma arva, et seo om mõnõn mõttõn säändse aša muudu, miä off sada aastakka tagasi, et lihtsäle üts häää rahvas tulõ kokko ja tege nii, et kõigil om häää olla – seo om häää, seo om vahva, säänest asja piäsi õgal puul olõma,» ütel talvõtarõ kotsilõ Valneri Kadri, kiä opsõ sääl taad, kuimuudu kirivüüd tetää.

Haani talvõtarõ ütsäh käsitüü-opitarõh lei üteh nii 150 inemist. Üte tütarõ hind off viis kruuni, teenit raha lätt Haani naisi töisi ettevõtmisi hääs, mitte tegijile palgas. Nii Vodi ku Rõõmusoks märge, et kõgõ parõmb palk sändse tüü iist om tuu, et nä esi sai midägi tetää ja tösis rõõmu tunda. «Kae, ku pallo inemisi om kokko tulnu ja kõik nä tegevä midägi ja tahtva midägi tetää ja naarahtasõ – tuu om kõgõ suurõmb taso,» ütel Rõõmusoks.

Rõõmusoksa triinu pilt

Haani talvõtarõ oppusõ olli mõtoldu innekõkkõ latsilõ.

Perimuskultuuri talvõlaagri kooli-latsilõ

Koolilatsõ omma oodõdu Vahtsõliina perimuskultuuri talvõkuuli 4.-6. vahtsõaasta-kuu päävani (4.-6.01.2011).

Paiga pääl saias Vahtsõliina liina ja aoluuga tutvas, tetäs savitüüd, küdsetas leibä,

om tiatrioppus ja pidoõdak. Muidoki saa vörö kiilt mano oppi.

Laagrilõ oodõtas 30 nuurt 5.-12. klassist. Laagri kõrraldas Võro instituut.

Kirja tulõ hinnast panda 30. joulukuu pääväs tel 525 3215 vai e-kiräga kailc@wi.werro.ee.

UL

Võidujutt päsemisest

HARJU ÜLLE
yle@umaleht.ee

«Kas sääne lugu sai tõtõst juhtu?! imehitvä 10. joulukuu pääväl Uma Lehe jutuvõistlusõ pitto tulnu kirotaja, ku võidujutt! «Kuis ma elun edimäst kõrda verd andman käve» autor Silla Silver (54) luu ette lugü.

A Silver ütel, et sääne hirm-sa juhtuminõ (loc Uma Lehe perämäde kühle päälit!) timä elon paarikümne aastaga iist tõtõst off ja jää nii elavale miilde, et tuud kirja panda olõ-ös kunst. «Mõtli, et las saava töös kah lukõ, mis või inemisega juhtu,» kõnõl tä. «Pandsõ kirja täpselte nii, nigu off, vällä midägi es mõtlõ.»

Uma Lehe timahavadsõlõ jutuvõistlusõlõ kirotdi kokko 108 juttu. Parõmbit juttu nakamä kordapite lehte pandma. Järgmädest lehest saa lukõ timahavast kõgõ parõmbat naälaluku «Ummamuudu õhupalli». Tuu esierälidse latsõ-äälu kirotaja om Võrolt peri Plumanni Kaja-Riina, kiä eläs Tañnan, a kedä egä aastaga iks inämb kodoliina tagasi kisk.

Ka kõgõ parõmba suguvõsajutu kirotaja Vähesoo Luule eläs Võromaalt kavvõn, a käü iks Raiste kanti immä kaema.

Uma Lehe jutuvõistlusõ parõmba jutu Tõsidsõ jutu

1. kodus «Kuis ma elun edimäst kõrda verd andman käve» Silla Silver – UMA LEHE SUURÖ JUTUVÕISTLUSÖ PÄAPREEMIÄ!
2. kodus «Vana Holt» Panga Miili
3. kodus «Mustlasõnaasõ häätego» Kruusati Ilse

Kitmispreemiä jutuvõistlusõ tõistõ vuuru pääsnü huvitava jutu iist: «Suguvõsa lugu» (Pärnaste Leida), «Rikkus vai vaesus – mõõmbaga piat möistma toimõ tulla» (Õkva Margit), «Kuis ma suitsu tei» (Veri Asta), «Suu – talopidajäru nuhtlus» (Seimi Lea), «Lehmä pää läbi aknõ tarõh» (Amariku Volli), «Latsõpõlv saat surmani...» (Raudkatsi Ene), «Tüttrigu poiskõsõtemp» (Väljandu Ellen).

HARJU ÜLLE PILT

PEEDOSAARÖ KAISA PILT

Mahlaka Timmu-Sander ja Tiksi Asta kirodi edimäst kõrda.

Kitmispreemiä jutuvõistlusõ tõistõ vuuru pääsnü huvitava jutu iist: «Eederipudõliga Talnast Võrru» (Valpri Liina), «Kuis mi uma köögilava ali UFO löödsemi» (Antoni Annika), «Ubinaraksuh» (Amariku Volli), «Katökäigulinõ preemiä» (Sainasti Asta), «Khihvega pak» (Väljandu Ellen), «Kuis mi kabajantsikut kastsõmi» (Vähesoo Luule), «Lämmi ja karvanõ» (Keldri Enno).

Naälalidsõ jutu

1. kodus «Ummamuudu õhupalli» (Plumanni Kaja-Riina)
2. kodus «Kuis mi Luhamaal vasikat päästsemi» (Silla Silver)
3. kodus «Ohvitseri püksi» (Kurõ Hilja)

Kitmispreemiä jutuvõistlusõ tõistõ vuuru pääsnü huvitava jutu iist: «Eederipudõliga Talnast Võrru» (Valpri Liina), «Kuis mi uma köögilava ali UFO löödsemi» (Antoni Annika), «Ubinaraksuh» (Amariku Volli), «Katökäigulinõ preemiä» (Sainasti Asta), «Khihvega pak» (Väljandu Ellen), «Kuis mi kabajantsikut kastsõmi» (Vähesoo Luule), «Lämmi ja karvanõ» (Keldri Enno).

Suguvõsajutu

1. kodus «Kuis Betti uma poja är päästse» (Vähesoo Luule)
2. kodus «Kurrapite vanaimä paltu vai kaonu ei olõ viil är kaonu» (Plumanni Kaja-Riina)
3. kodus «Edimäde mehesammu» (Pressi Heldur)

Eräpreemiä: Kõgõ parõmb latsõ kirotöt jutt: «Kuis mi timahava märdisandih kävemi» (Mahlaka Timmu-Sander Vilustõ kooli 7. klassist).

Esierälidse latsõ-äälu mälehtuse preemiä: «Mu edimäne lehmä nüsmine» (Nikopensusõ Elise).

Esierälidse inemise tähelepandmisõ preemiä: «Mihkli lõunasükü oskarilõ» (Läti Vaike).

Eräpreemiä aia- ja värehtiteemalidsõ väiku jutukogo iist (Orassoni Rael-Adiina).

Vinne kroonuluu eräpreemiä: «Üts väikene «reis» Aasia ja Euroopa piiri pääle!» (Otsa Kallõv).

Elotarkusu kõva taadõ pandmisõ eräpreemiä: «Kuis kassi minnu õks imestämä pandva» (Zopa Raido Parksepä kooli 5. klassist).

Kortinmajaelo eläv kujotamisõ eräpreemiä «Mul udutas!» (Vijari Silja).

Hallõ eläjästu eräpreemiä «Kass purgih» (Liira Singa).

Eläv ära haveripermise eräpreemiä «Juuda jutt» (Mältoni Sirje), «Kiä tuud tiid...» (Pendi Katrin).

Elo-oppas-eräpreemiä: «Ko muudu mi Päntajalakosõga põrandut ehiti» (Mihailovi Siim).

Esihindä-käest-iks-ei-päse-eräpreemiä: «Mina ja luku-riivi» (Hoobi Indrek).

Vingörpussipreemiä: «Inspektor kalamihhi tögmän» (Ermeli Vaido).

Ütidise ütenlühimise eräpreemiä: Parksepä kooli 5. klass üten oppaja Käre Enega.

Uma Lehe toimondus tennäs kõiki 60 jutukirotajat ütenlühimise ja häie juttu iist!

Tuust, kuis mälehtuse heränese

Minevā riidi mölläs Võromaal lumōtorm ja pelgsi, et Uma Lehe jutuvõistlusōlō kirotanu maainemise saaki-i vast jutuvõistlusō pitto tulla. Mitmō kõlistigi, et omma lumōvangin ja palssi tōsilō tervüsi saata, a siski jōudsōva poolō kirotaja avvohindu vasta vōtma.

Oll kistumalda hää tunnō joba vannu tutvit kirotajit näti ja vahtsidōga tutvas saia. Selle, et Uma Lehe jutuvõistlusōlō kirotasō jo esierälidse inemise esieräliidsist juhtumiisist.

Egäl inemisel juhtus elon midägi esierälist, a mälehtus tuust häös hariliguuten mälehtäjäga. Tōnō asi om sis, ku mälehtus om kirja pantu. Sis saa egä lugōja ette kujota asjo, miä omma juhtunu tansaman mi kandin vanal Võromaal. Kodokihkunnan, vōi-olla kodokülängi, a olō-i inne tuust tiidnū.

No jōvva-i naaru pitää, ku jutu perrä hindale pildi silmi ette maalit, kuis latsō haigō jala ja «kerge habōnaga» mutikōsōlō suitsu ostva vai nałavele kingipakist lambi asomōl vana sussi väällä tulōva...

Vai sis jutu tōsōst veerest: rassōst aost päält sōta, ku tull hindast kōik anda, et poig verevide käest päästā, vanavanaest, kiä murdu tuust, et timā elo joosul kogut raha kommunistō kätte sai...

Mōni juhtuminō om olnu nii esieräline, et tuud om rassō uskugi, nigu seo jutuvõistlusō vōidujuttugi. A ku iks kirotajaga silmäst-silmä kōnōlōt, sis jäät peräkōrd uskma kühli.

Ja viil üts huvitav asi: esieräline, häste kōnōld jutt he-rätas ka kullōjidō-lugōjidō pää mälehtüsi, miä omma meelest lännū.

Päält tuud, ku Uma Lehe jutuvõistlusō vōidujutt ette loetus sai, halgahti tōsilōgi miilde terve ports tohridō ja haigōmajan olōkiga köödetüd juttō. Üts esierälidsemb ku tōnō. Osa näist kōnōldi ütstōsōlō är kah.

Looda, et noidō juhtumiisi tiidjä ja mälehtäjä haardva koton paprō ja kirotasō miilde tulnu aša kōrraga üles. Sis ei lää tuu ināmb meelest ja ku aasta peräst vahtsōnō Uma Lehe jutuvõistlus tulō, om hää jutt kōrraga vōtta ja saata.

Niisama vōissi aasta joosul miilde tulnuid juhtumiisi kirja panda ka nuu inemise, kiä olō-i seoniaoni jutuvõistlusō uten lööni. Kunagi om iks edimäne kōrd!

HARJU ÜLLE, päätoimōndaja

UMA LEHT

Telmisenummōr 00917

Ilmus egä katō nädāli takast tōsōpäävā

Toimōndusō aadrōs: Tartu 48, 65609, Vōro liin

E-post: info@umaleht.ee

Päätoimōndaja: Ülle Harju 78 222 21, 56 606 494
info@umaleht.ee

Keeletoimōndaja: Laivi Org laivi77@hot.ee

Latsinuka toimōndaja: Mariko Faster 56 213 177
mariko.faster@gmail.com

Välländja: Vōro Selts VKKF

Trükjä: AS Vōro Täht

Lehe välländmist tugōva:
Riiklino Vana Võromaa kultuuriprogramm ja

Uma Leht Internetin: www.umaleht.ee

Papōlehe-kujolist Umma Lehte saa lukō ka Internetist www.netiakirj.ee päält!

Savvusann

Võromaa inemisi mälehtuse savvusan-nast: kuis sääl käuti, midä kōnōldi, midä pääle mōskmisō vil tetti ja miä vil sannast meelen om.

Kats esierälist sannaluku

Ma olō sündünū 1931. aastal, nii et olō nii vana inemine, et kasvi üles suidsusannuga. Ma olō kōik naa Uman Lchen ilmutödu sannaluu suurō huviga är lugōnu. A mu süänd vaivas tuu asi, et kōik teedüs um suidsusannast är üteldü, a mis ma olō üle elänū, toda ei olō trichvānu.

Ma mälehtä suidsusanna chitamist, olli vast nelā-aastanō. Um meeleh, ku mehe leivä

lastukatust ja näl sattō iks mōni nagōl maaha, mul kästi tuu üles kofada. Üteldi, et sul, latsōl, umma terävā silmā, nii ma sōs kargli sääl ja korssi naklo.

Sann oll illos vahtsōnō hoonō: väikene nelā kruudiga akōn ja illos suur vüürüs, laudpōrmund oll all, mulgu sech. A ahosuu all es olō pōrmandut, sääl oll muld, sinnā tōmmati iks tuhk väällä.

Imä oll mul tiisikusōhaigō. Oll suvinō aig, lätsimi imäga sanna. Kiäki oll imäle opanu, et tärbendiin um väega hää

rohi köhale, selle et imä väega kohisi. Sann oll'kuum, imä visaš keressle vii siske ka tärbentiini, a mullō tuu hais es miildü, ma lätsi kōgō madalampa ahosuu mano ja ku tä lōunōt visaš, tull tuu kuum aur mu väikeisi jalaköisi pääle ja palof mu pōlvökōsō är.

Imä muidoki ka hii tü. Ma toda ei mälehtä, kuis ma tarō mano sai, a tuud mälehtä küh, et ikku oll'pallo ja mu väiko pōlvökōsō olliva ku kūlmänū üles, nā aiva vett väällä ja väega valutiva.

A imäkene iks kuuli jōulu aigu är. Mälehtä kuis ma väega rüükse ku imä viidi ussōt väällä. Tädi vei minno hindā poolo Tilssi Kärbäle, kos ma olli kuuh tädi latsiga.

Säält um miilde jäänu tuu, et ma olli kurakäeline, a tädi es lupa mul kura käega süvvä, sōs ma opsō hää käega süümise är ja ildampa ka kirotamisō. Vinne

aigu es tohe kura käega kirota. Selle mu käekiri um halv, ma olō katōpaiknō, väidsegä tii kōk kura käega, a hää käega piät iks kirotama.

Tōnō lugu juhtu mul viil sannaga: esä oll vahtsō naasō vōtnu, sis tuudi minno ka kodo tagasi.

Oll talv ja väega kūlm ilm, esä käve pia egä pühápäävä kerikulō, minno ütch es vöeda. Üteldi, et olō hää lats ilostō tarō, et väläh um väega kūlm.

Meil oll kaivoh väega veidū vett, nii et eläjile tull vitä jōöst, kaost sai vett önnō söogi jaos. Jōgi oll nii 300–400 miitret kavvōh.

Esä ütskōrd tōi Vōro laadolt vahtsō tuubri ja pōlah oll kikk-aabis, viil tōi, vai oll joba varōmb toonu, Vōrost reikes (riikene), meil üteldi iks reike-ne, ma es tiä sis viil riikesest midägi.

Jōp pääle raoti mulk, kost egä talv veeti vett, tuubri panti reike-se pääle ja nii käve vidämme. A tuu vesi lappu maaha ja reikene kūlmäis ijäd täüs. Sis viidi egä puulpääva pääle sannahkäümist reikene sanna, et ijä är sulanu.

Ma tiidse toda ja mul oll tarō ütsinda ikäv. Panni rōivihe, lätsi sanna mano, et tuu reikese väällä ja nakka sötima. Moro pääl oll sääne hää kallō. Lätsi sanna, sann oll viil lämmi. Tōmpsi ussō kah ilostō kinni, a tuu ussōlink oll sääne sepä tettū, et välästpūlt pidit lingi üles nōstma, a seestpūlt pidit pääsäga pääle litsma. Ma tiidse küh, et tuu um rassō litsu, a ma arvsi, et olō joba suur ja jōvva vallalō kah. Vōti reikese lava päält alla ja naksi ust vallalō vōtma, es jōvvalki linki alla litsu.

Sōs mōtli, et ooda nii kavva ku esä ja imä kerkost tulōva, mōtli, et nakkasō minno takah.

otsma, hiituse är. Mis tetä, kuis saa väällä? Ainomanō vōimalus oll läbi aknō. Aknō pääl oll väikene lamp ilma klaasilda, kutsuti tattnōna, panni tuu kör-valō. Lei üte kruudi katski, üte kōrraga viil es lää, pidi mitu kōrda lüümä. Sōs vōti rōiva sä-läst, muido es mahu väällä. Tuud ei olō meelesh, kas ai jala iih vai pää, a väällä ma sai, sōs vōti ussō vallalō ja tōi reikese väällä, a hirm oll suur, et saa pessä, et aknō är lahi. Es olō must ināmb sōitjet, lätsi tarrō ja olli nigu hää lats kunagi. Mōnō ao peräst lōuti küh, et aknō um katski, sis ma seledi uma luu är, a pessä joht es saa, tōrōlda sai küh.

Ma olō kasvatanu neli last ja olō ka viil nüüt hoitanu ummi latsi ja latsolatsi, ärke saiskō kunagi ahosuu iih, ku lōonut visatas!

Vil 250 aasta iist panti Võromaa latsilō vanno esieräliidsi nimmi Imelidse Võromaa nime

«Kost sa peri olōt?» – «Räpinäält,» olō ma iks ütelnu. Imä sündü Räpinäil, esä Leevakal. Vanavanõmpa ellivä Kõnnuh, Raiglah, Võõpsuh. Ku ma nakxi otsma esivanõmpit kerkoraamatist (kōik om nüüt Interneth), tull väällä, et nä ellivä viil Rõugõh, Vahtsõlinah ja Urvastõh ja Tartomaal Võnnuh. Vanõmpit kerkoraamatit (inne Põhasõta) olō-õi alalõ, a vōisō arvada, et ega nä koskil kav-võmpal olōki-õi elänū.

Ku kerkoraamatit loet, sis 19. saandi lōpu ja esiki algusõh olliva iks ināmpidi tutva nime: Karl, Eduard, Johannes, Liisa, Maria, Miina. A vot ku jōudsō 18. saandi lōpu mano, nakaš tulōma nimmi, määntsits es olō kuulnuki: Kärsna, Hann, Toots, Kaddo.

Ja ku ma sōs jōudsō vanaimä vanaimä mano Kaamnitsalō (Vahtsõliina khk), sōs midä aasta tagasi, toda imelidsempa nime ette tulliva ja ma nakxi noid üles kirotama.

1670–1740 panti talorahva türikölō nimes (pääle Eva, Mai, Tiio jne) ka viil: Aal, Annisk, Barbo, Eddo, Emma, He(e)mja, Hebbo, Hedosk (Heddusk), Hekla, Hell (Hella), Hello, Hels, Hemmin, Hipp, Irrisk, Ivik, Jewa, Julio, Kaana (Kaena, Kaina, Kana), Kadde (Kaddo, Kaddjo), Kiso, Kulin (Kullin, Kulina), Kätto, Maddjo (Matto), Mal, Mal(I)ask, Mareth, Margit, Marina, Marin, Marrisk (Marisk), Marrjo, Marva, Mas(s)in(a), Mata, Matraska, Matri, Nasta (Nata), Obbrushka (Obruka, Obrusk), Ochjm, Ogassa, Oksa, Odotja, Pabbo, Paloka, Parask, Parbo, Pill, Polaka, Taarka, Tatto, Tekla, Thona, Toena (Tohna, Toina, Toona), Tooska (Toska), Topska, Tossa, Totta (Tota, Totte, Totti), Uhlka. Sekkä oll'ka peenempi nimmi: Annken, Beata, Biritta (Birrith), Christina, Exinia, Giert, Helena, Helga, Ilse, Jacobina, Lotte, Sophie, Sow(w)i, Tro-wette, Ulrica, Walborg. Ja ma panni väega imes, et Kristin ja Triin omma ka nii vana nime.

Poiskōsilō (pääle Jaani, Piitre, Hansu jne) panti nimes: Aber, Abra, Antik, Antjo (Ant-to), Gurga, Haaska, Hain, Hak, Hann, Hap, Hedo (Höödo, Hö-

dor), Heetka, Henno (Heno), Hermik, Hero, Hetka, Hilep, Hilja, Hillat, Hink, Hint, Holde, Hoomika, Hoona, Horo, Huma, Hunn, Höra, Hüino (Hünno), Ignas, Ivask, Jaaska, Jakkim, Janca, Jucal, Jucks, Juk, Jurka, Karp(a), Kar-rask, Keerd, Kersna (Kärsna), Kersten, Kliima, Kokke, Kri(i)sk, Kris-tow, Kärhö, Kärst (Kärsten), Laur, Leis, Leus, Lillo, Lucas, Magni, Magri, Manglus, Mango, Matz, Matt, Meks, Melesk, Meos (Meus), Mesk, Mesli, Metzen, Mikita, Mit-ra, Mockey, Mossa (Mosa), Märtsin, Müska, Müsli, Naf-to, Nassar, Naum, Ohvelka, Bijirja, Bitka, Bärtel, Conrad, Didrich, Erick, Gabriel, Gert, Gottlieb, Klaus, Marc(o), Mar-lius, Perdo, Perend, Pertel,

Perto, Petto, Petrus, Poncras, Proska, Pöb (Pöp, Pööb), Pöttö, Raddi, Remel, Ru-mask, Rämel (Rämmal), Rämmal (Rämon), Rümask, Sawa, Semel, Semmo, Sirgu, Zopp(a), Taak(o), Tanjo (Tanno), Tarask, Tauts, Tenno, Tep (Teppa, Teppan, Tep-pask, Teppo), Teresk, Thode, Tim(m)usk, Timmo, Tirik, Toots, Towel, Trephan, Trogim (Trohhim), Tōnno, Tötha, Tyrikk, Ulask, Waanka, Waaska, Wabo, Wal-do, Valentin, Wasa, Wassil (Wasso), Weddesk, Ylask, Zachar(ias). Peenempä nime olliva: Alex, Arckios, Argip, Baltzer, Bein, Bertel (Bartel), Nassar, Naum, Ohvelka, Olesk, Omelka, Onesim, Orde, Paal, Padam, Pali, Pantritt, Pentus, Perdo, Perend, Pertel,

Thode, Tim(m)usk, Timmo, Tirik, Toots, Towel, Trephan, Trogim (Trohhim), Tōnno, Tötha, Tyrikk, Ulask, Waanka, Waaska, Wabo, Wal-do, Valentin, Wasa, Wassil (Wasso), Weddesk, Ylask, Zachar(ias). Peenempä nime olliva: Alex, Arckios, Argip, Baltzer, Bein, Bertel (Bartel), Nassar, Naum, Ohvelka, Olesk, Omelka, Onesim, Orde, Paal, Padam, Pali, Pantritt, Pentus, Perdo, Perend, Pertel,

Hindästmōista kirutōdi nimi sōs tōsildō ku seo ilma aigu. Pikk vabahelü vallalidsō silbin kirotōdi ināmbaste üte tāhega: Padam [paadam], a mitte egä kōrd: Kliima [kliima]. Lühkü peetelü (kaashäälik) lühkü vabahelü takan oll'ināmbaste katō tāhega, nt Karrask [karask], a mitte egä kōrd, nt Hilep. Kirotāmisō säädūisist es teedā viil väega midägi. Jurga vōidi kirota ka g-ga: Gurga. Tāht h vōisō tāhendā vabahelü pikendüst: Thona-Tohna [toofa]. Uurmistūn om õigō kirota nimme nii, nigu tā umal aol kirotō om, a märki taadā ka arvatav vällätlemine. Latsōl nimme pandō, koolitüün ja turismi tulō vannu nimmi kirota nii, nigu nā väällä üteldi, nt Marin mitte Marrin, Tafo mitte Tatto, Triino mitte Trino, Miittra mitte Mitra, Tepo mitte Teppo.

Hulga varahampa pruu-gituist nimmist om jäänu püsümä külä- vai talonim-min, nätüses Abra > Aabra külä, Hain > Haañasō külä, Höra > Höörä talo, Karrask > Karaski külä, Kliima > Kliima külä, Mira > Miitra külä, Zacharis > Sakhri külä, Weddesk > Vedeski veski.

Mōnōt om saanu pere-kunnanimi: Nassar, Om-melk, Tiirk. Mōni om pere-kunnanimi rohkomb tunnōt ku talonimen, midä kah lōvvüs: Kersna, Leis, Meos, Märtin, Remmel, Saava, Zopp, Toode. Ka naasōnime omma andnu kotussōnimmi: Kulinasild (< Akulina) Haanin, Helskivi Sõmmōr-palon, mitu Marōdamäke Antsla kandin. Maret, Margit ja Triin ommaki hää nääte nimmist, midä sada aastat mitte kiäki es panō ja sōs saiva äkki pia kōgō populaarsōmbis nimmis.

Vannu nimmi käändmine voi

olla paiguldō tōnō tōistmuudu, nätüses nimest Käiss (Keiss, Keiß) om Urvastōn saanu Käüssü talo, a Põlva kandin Kääso talo. Kirja panti naid üttemuudu: Keiso. Saksa ristinimi Gericke voi olla andnu nii Käärike külänime ku ka perekunnanime Kää ja hoobis tōistmuudu mōtstōdu

Hindästmōista kirutōdi nimi sōs tō

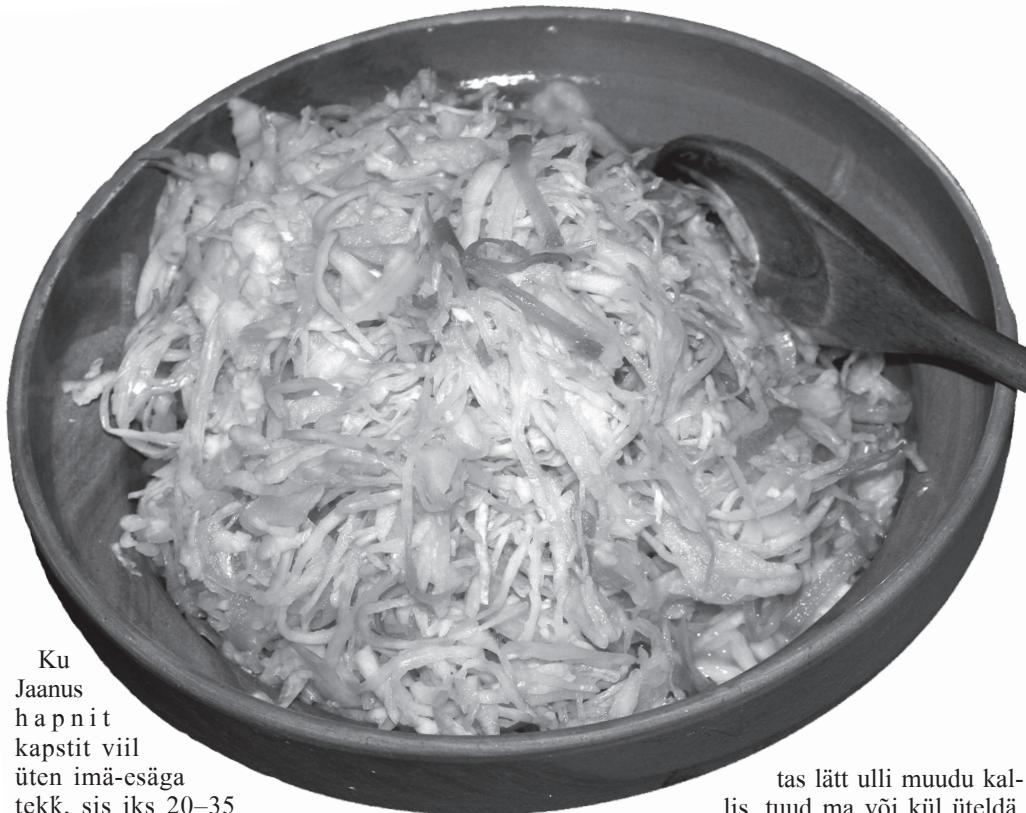
Iломääe kapsta sõitva Saksamaalõ

PEEDOSAARÓ KAISA

«Kapstid tulõ praatimähä tsiarasvaga!» tiid Võro valle Navi külä Ilomääe talo peremiis Trolla Jaanus (35) häste, kuis hapnist kapstist hää praadikapsta saava. Või-olla nii kimmäs hää maigu nöudminõ töigi talo kapstilõ Uma Meki suurlaada pääpreemi ja avohinnasöödu Saksa-maalõ Grüne Woche söögilaada pääl.

«Et Uma Meki suurlaada pääl nii kõvastõ ostöti ja tuu preemi saimi, tuu oll suur üllatus,» kõnõlõs Ilomääe talo pernaanõ Trolla Jaana (36). «Mul jää päävä lõpus sälg haigd ja tuud es jõvvaki kaia, midä tõsõ mõiv!» Saksa-maalõ sõit Ilomääe talo preemiakapstid näütämä ja mekmises pakma kah vast iks timä: Jaanussõl jää-i talotüü mant säänest aigu.

Jaanus rehkendäs, et täl saa joba 22 aastakka kapstakasvataja ammõtit. «Naksi talopidajäis 13aastadsõlt, ku uma edimärdse kapsta maha panni,» seletas tä. «Meil oll üts kõva naabrimiis, kiä kasvat kapstid ja möi naid sis hapnõst pääst Vinne-maalõ maha. Ma kai, et kõva äri ja naksi kah ummi kapstid maha pandma!»

Ku
Jaanus
h a p n i t
kapstid viil
üten imä-esäga
tekk, sis iks 20–35
tonni aastan. Kapstid ostsõva
kooli, latsia ja söögimaja.

hapnidõ kapstidõ äri jälki val-lalõ. «Meil om «väikuküük» ja sääl kapstidõ tegemise luba olõman,» seletas Jaana. Hapnidõ kapstid tetas nii tonn nädälin.

Jaanus ja Jaana möövää ummi kapstid Võro liinan Mäe uulidsa pääl Trolla poodin (vanastõ oll sääl kalapuut). Ilomääe talo hapnõ kapsta omma müüki võtma ka Vilja puut ja Nõörimaa market.

Parhilla mass hapnidõ kapstidõ kilo 10 kruuni. «A kaps-

tas lätt ulli muudu kallis, tuud ma või kül üteldä. Katökümne aasta pääle edimäst kõrda lätt nii kallis! Selle et ku nüüt Vinnemaa võtma nakkas, sis toda ei jõvva är süütä. A ma sinnä ei müü, hoia iks umalõ rahvalõ,» ütles Jaana.

A ka mi man om kapsta hind nõsõnu. «Ku minevääasta oll samal aol värski kapsta kilohind kruun, sis parhilla kuus,» ütles Jaana ja seletas, et tuu nõst ka hapnidõ kapstidõ hinda.

Trolla perrele hindale miil-duse sändse hapnõ kapsta,

kohe olõ-i midägi muud mano pantu. Viil ütli nä, kapstid ei tohe väga lämmähe hap-nõma panda ja väga kavva hapnõman hoita. «Ja ei tas terves talvõs ette tetä. Iks kõgõ parõmba omma ökvalt vahtsõst tettü,» arvas Jaana.

Jaanus ütles, et ku tä kohegi välli süüm lätt, sis võt iks egä kõrd ka hapnit kapstid – et mekk-

ki, kuis tösil kapsta tettü omma. «Mõnikord omma väga hää. Ama

olõ peris ter-räv hindaja: naid häid kapstid om veidü!» muhelõs tä.

Jaanus märgotas, et kapstid ja juurikit om iks hää kasvata: «Võit ka mõnõs aos kotost är minnä ja ümber hulki, jurriga ei nõvva süvvä ega midägi.

PEEDOSAARÓ KAISA PILDI
Kapstaperekund Navilt: Trolla Jaanus üten naasõ Jaana ja kolmõ noorõ talopidajäga.

Elajidega olöt väga köödet.»

Nii omgi Ilomääe talol juur-rikidõ ja kapstidõ all kokko pia 20 hektarri maad, villä tsipakõsõ kodo ümber maa parandamisõ.

Trolladõ perren kasusõ ka noorõ talopidajä: Grish-nakh (13), Elisabeth (8) ja Timmur (2,5).

Pääle talopidämise ja latsi-kasvatamisõ om Jaanusõl huvi jalgpalli vasta: tä mäng Navi vutiseltsin.

«Parhilla olõ mõnõ ao üleskitmisse tüüd tenni, selle et jala murri är ja tuuperäst pantti paar polti ja seo ei olõ lubanu mängi,» seletas tä.

Jaana võtsõ timahava ette opmisõ: opp Räpinä aian-duskoolin maachitüst.

Swedbank

Pangabuss

Kõik uma rahaaša saati kõrda aia pangabussin!

Misso > Mõnistõ > Ruusmäe > Orava

tsihti pite sõit buss üle nädäli neläpäivilde (25.11, 9.12, 23.12)

Missos poodi man kell 9.30–10.30

Mõnistõ Sõprusõ poodi man kell 12.00–13.00

Ruusmäe vallavalitsusõ man kell 14.30–15.30

Orava sotsiaalmaja man kell 16.45–17.45

Veriora > Antsla

tsihti pite sõit buss üle nädäli neläpäivilde (18.11, 2.12, 16.12, 30.12)

Veriora vallamaja parklan kell 9.30–10.30

Antsla vallavalitsusõ man kell 12.00–15.00

Mooste Nurga poodi man tege pangabuss piätuse üle nädäli tõsõpäivilde kell 17.15–18.15 (16.11, 30.11, 14.12, 28.12)

Tilsi Järve poodi man parklan tege pangabuss piätuse üle nädäli kolmapäivilde kell 13–14 (17.11, 1.12, 15.12, 29.12)

Bussin saati nõvvo pangateenüsside kotsilõ, telli ja kätte pangakaardi, massuautomaadi abiga una konto pääle rahha panda ja välli võtta, arvudi abiga massõ massa, lepingit tetä. Pangabussi sõiduplaani saa ka ka Internetist www.swedbank.ee päält. Teedüst saa küssü tel 6 310 310

Võro keele tundmisõ võistlus

Võro keele ja kultuuri tundmisõ võistlusõ «Ütski tark ei sata taivast» edimärdse, inter- netivooru võitja omma Saksa Helen Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi 8. klassist ja Liini Hedy Põlva ütisgümnaasiumi 11. klassist.

8. klassi arvõstusõ võitja Saksa Helen sai 67 punkti (72 võisõ saia).

Hää võro keele tundja omma viil Eriku Roland (Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi), Lõivi Liisi (Verska gümnaasiumi), Kardsepä Ilona (Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi), Häiale Laura (Orava põhikuu), Hinni Laura (Puiga põhikuu), Dolgoševi Marta (Orava põhikuu), Märtini Sten Märtin

(Puiga põhikuu), Jõemetsa Kristjan (Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi), Piirisilla Janek (Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi), Lõvi Angelica (Verska gümnaasiumi).

Kõõ rohkomb osavõtjitel Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi, Antsla gümnaasiumi ja Verska gümnaasiumi.

11. klassi arvõstusõ sai kõõ inämb punktõ Liini Hedy: 82 punkti 87st. Hää keele tundja omma viil Metsla Sirla, Uusmaa Lauri, Pihu Mikk, Mägi Sirje, Laasi Bianka ja Kala Kaspar Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi, Kostõgovi Mark, Suurõ Jete ja Linnusõ Kristjan Verska gümnaasiumi.

Kõõ rohkomb osavõtjitel oll kõõ inämb punktõ Liini Hedy: 82 punkti 87st. Hää keele tundja omma viil Metsla Sirla, Uusmaa Lauri, Pihu Mikk, Mägi Sirje, Laasi Bianka ja Kala Kaspar Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi, Kostõgovi Mark, Suurõ Jete ja Linnusõ Kristjan Verska gümnaasiumi.

püksiköisi kudama naada: «Ma sai meili päale ütskörd säändse pilapildi, koh oll viil tekst man, õt UKU uudis-toodõ. No ma võti sõs taast mõttost kinni ja mõtli, õt mille säändsit pükse periselt es või-nu tetä!»

Luisu Anneli kõnõlõs, et täl om üts hüü tutva, kiä naid kuda, a kudaja nimme küh ei saa välli üldä. «Täl vanamiis niigi kõikaig hürises, õt tä säänest ulust tege!» ütles Anneli. «Algusõ olli neo püksi vallalid-

Võro Kreutzwaldi gümnaasiumi, Antsla gümnaasiumi ja Põlva keskkoolist.

25 kõõ parõbat nii 8. ku 11. klassi arvõstusõn kutsutas võro keele olümpiaadilõ, miä tulõ vahtsõ aasta radokuu 10. pääl Võro Keskliina gümnaasiumin.

Kokko lei Interneti-põhitisõ võistlusõ «Ütski tark ei sata taivast» üten 323 opilast 8. klassist ja 97 opilast 11. klassist. Võistlööt oll 24 koolist.

Võro keele ja kultuuri tunni omma parhilla 18 aoluulidsõ Võromaa koolin. Võistlust «Ütski tark ei sata taivast» kõrraldas Võro instituut 2001. aastast päale.

UL

Kagahii pükse!

Ku Ruusmäelt peri käsitus-tegijä, Rogosi mõisa hing Luisu Anneli kohegi käsitusid müümä lätt, sis haard tä iks umakandi naisi käest kah müükiraami ütch. Päält hariligi sukkõ-kindide lövvüs tuu kraami sech ka peris lustlikkõ ašaköisi.

Parhilla om ilm külm ja mihile kulusõ häste är sändse villadsõ püksi, nigu pildi päält näta om. Noidõ püksega om kimmäs, et ütelgi kotussõl kulum nakka-i!

Luisu Anneli seletas, kostull mõtõ sändsit lustlikkõ

NUTOVI MIRJAMI PILT

Uma Lehe 2010. aastaga suurõ jutuvõistlusõ pääpreemiä saanu jutt!

Kuis ma elun edimäst kõrda verd andman käve

SILLA SILVER

Tuu oll sovhoosiao lõpun. Ma tüüti sis Setumaa veerekese pääl majandin: puul sovhoosi oll Võrumaa ja puul Setumaa pääl. Vahtsõaastaku lõpun tull rajoonist käsk kõigil vähagi tervil tüülisil minnä Võrru polikliinikudõ verd andma. Tuukord käve kõik viil käsu kõrran ja suurõ hurraaga.

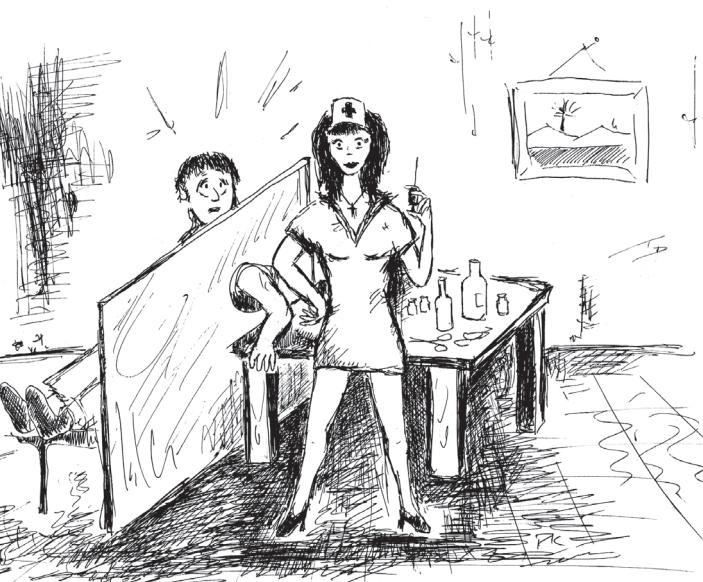
Direktri käsu perä pidi ma mehe ja naasõ Misso vai Luhamaa tüükua manu kokku ajama ja esi kah üten minemä.

Ja kes tuu sis es taha minnä, ku tüül ei piä olõma ja ilma rahalda antas viil süvvä-juvva kah! Nii saigi terve suur bussitääus nuid vereandjat.

Ku polikliinikudõ jõudsõmi, oll alumanõ kõrd joba rahvast paksult täüs. Nime panti kirja ja küsti, kas olõ õks terve, selge pääga ja ega ei olõ määndsitki halvu haigusid külén olnu.

Mul hindäl es olöki plaanin verd anda. A mehe naksiva pääle ajama nigu uni, et ku joba üten tullit, piät verd kah andma. «Kae, perän om hää olla nigu olõs sada grammia saanu! Ja verd puhastas kah, ei piäki naisihe minemä!» püüdse traktorist Raivo mulõ asja viil selgembäs tetä. Olkõ noh, mõtli hindä ette. Egas taa rohkõmb õks jalust nõrgas ei võta ku naabrineti edimäne musu maja man puukuri takan!

A rahvast es taha polikliinigu uutmistarõn kuigimuudu veidembäs jäi. Mehe jõudsõva vahepääli jo liina pääli tervüstki praatitaman kävvü. Lõpus pääle lõunat saimi mi uma kambaga tõsõ kõrra pääle, kon nuu verevõtmisõ tarõ olli. Ja kõgõ lõpus tull vällä, et ma olli tuu päävä kõgõ viimäne vereandja. Kell oll joba kõvastõ üle katõ, ku minnu sisce hõigati. Kästi pikä valgõ püksi jalga ja valgõ särk kah viil umilõ röivilõ pääle tömmada. Valgõ müts panti kah päähää,

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

nigu mõnõl tohtri Herrä.

Sis kästi üles korgõ lavadsi pääle pikale hiiitä. Kats kinnä valgõn kitlin näüdsikut kah olli sääl ruumin mu man. Tõsõn ruumin oll kats õtõ, kes sis pidivä verd vötma. Vahel oll ohkõnõ vineersain, kon lavadsi korgusõn oll saina seen paari vassa suurunõ ümärik mulk. Säält pidit käe läbi pandma.

Mpuuulõ näädsigu teivä piiretusega mul käe puhtas ja tõsõl puul lüüdi nõgõlisse. Algusõn vöeti väikene putõl verd ja sis panti veri suurtud pudõlidõ juuskma.

Mu tarõ näädsigu, kes pidivä mu iist huult kandma, küssevä, et ega mul halv ei olõ olla. Ütli, et ei tunnõ midägi. «Kae, mi panõmi vati ja nuuskpiiretuse pudõli siiä lavadsi veere pääle. Ku tunnõt, et halv nakkas, tii vatt likõs ja panõ nõna ala. Kell om joba kats läbi ja mi ei olõ viil lõunõlgi käün. Ütesõnaga: mi läämi nüüt är lõunõl!» kõnõliva õe mu man.

Tõsõ tarõ naasõ näivä, et mu man kedägi ei olöki inämb ja üts kusse vinne keelen, et kas «Olga ušla?» Ma ütli et jah, nä mõlõmba lätsivä lõunõl. «Kuis sul om, ega sa halva midägi ei tunnõ?» kusse tõnõ õdõ puul-estti, puul-vinne keelen. Ütli, et kõik om kõrran.

«Kae, mi panõmi vati ja piiretuse siiä lavva pääle. Ku putõl tõüs saa, tõomba esi kura käega nõgõl pudõli seest vällä ja sis tõnõ nõgõl käe seest

vällä. Sis tii vatt piiretusega ja panõ haava pääle ja ooda veidü aigu. Ku rõiva olõt är vahetanu, tulõ vöta siist tarõt naa pudõli ja vii är laboratoorimidõ kah. Mi läämi kah lõunõlõ. Muidu jäämiki söömäldä,» kõnõliva tütrigu ütekõrraga. Ja lännü nä ollivagi. Ussõ päält viil hõiksiiva, et «Sa vahepääli rapuda kah tuud pudõlit ja kac, et sa pudõli är viit! Mi ei jõvva niipia!»

Kac, ku sa olõt voorigu otsan ja veri juusk tõsõlõ poolõ saina, ega sis perrä kah ei joosõ, olkõ häädä ku suur taht! Olli sis ütsindä pikale lavadsi pääl ja mõtli, et no neo naasõ küh mul viimädse elumahla vällä laskvagi. Vahepääli rapudi õks pudõlit kah, nigu opati, sceni ku tuu sai peris korgini täüs.

Käändse sis hindä kuigimoodu küllüle, topsõ tõsõ käe kah mulgust läbi ja sai suurõ hädäga nõglagi pudõlist vällä. Veri nakaš muiduki nüüt lavva pääle juuskma. Ma es saa jo nii kipõstõ kassi mulgust kätte.

Sai õks voorigu tõsõ otsa kah kae seest kätte. Laud oll verd täüs nigu tsika olõs tapotu. Istsõ ja mõtli, et ku ma olõs sis är nõrgatunu, ku nõglaga pudõlist vällä tömpsi. Mis sis olõs saanu? Veri olõs küh ilust vällä joosnu nigu tsial jõulu aigu... Ja kes tuu kraaríma olõs nakanu? Ma jo koolu ja õe söömän.

Võti sis valgõ rõiva säläst, mõksõ käe puhtas ja säädse hinnast minekile. Võti tõsõst tarõt nuu kats lämmä verega

pudõlit kah. A kost kurat ma tiää, kon tuu laboratoorium om?! Hää, et üts valgõ kitliga mammi trehväs kalitori pääli vasta tulõma. Küsse sis alandligult, et kas mõistati minnu juhata.

Atsõ juhatõdust ussõt sisse nigu öigõ miis ja andsõ teedä, et mul saiva naa pudõli hindä verd täüs vöetus ja kohe ma naa panda või? Miis saistaš lavva takast pisti, kai mullõ pikält otsa. Oll tück aigu vaiki, kusse viil, et kohe õe jäivä ja näüdä sis käega, et panõ sinnä nulka maaha.

Tahsõ küh viil küssü, et mille tõsõ pudõli kõik ilustõ külmäkapin klaasi takan rian ommava, a mu uma sääl nulgana maan? A tuu mehe olõk ja nägu oll sääne, et parõmb jätii küsümäldä. Tensis viisakalõ ja lätsi Tamula söögimajja süümä. Olli uhkõ, nigu olõs mõnõ inemise elu päästnä. A ei päästsa, kallis miis, kedägi, kus su veri nulgana maan videles nigu mõni pöllutüüline pääle palgapäivä!

Ku nädäli peräst Võrru trehvisi, lätsi polikliinikust kah läbi, et las lööva mu veregrupi templi passi.

Registruurimutt uursõ tück aigu paprit, sis kai pikält mullõ otsa nigu tuu miiski sääl laboratooriumin ja ütel, et ma aja midägi kõvastõ segi. «Ti pandsõti hinnast kirja küh, a verd andma es tulõ ja templit ei olõ mul millegi perrä lüvvä. Nigunii lätsiti liina pääle juuma! Ja tiää ei, kas ti nüütuki selge pääga olüti, ku säänest juttu ajatil!» oll mutt kimmäs.

Olkõ seo edimäne ja perämäne kõrd, ku ma verd anni, lubasi ma sis hindäle. Ja ci tiää ma täämbädse päävani, mis grupi veri mul om. A tuust verest om küh hallõ. Ja kae! Kõgõ seo pikä jutu moraal om mu arvada sääne, et nõvva õks elun kõik aig naisi lähkün olõmist. Vai om parõmb, ku näid ülepää hindäle lähkülegi ei lasõ. Ja tuu kah om ammu teedä asi, et tohtridõ man käämises piät hää tervüs olõma!

Suguvõsa-võidujutt

jäiä. Lätä ja kaibõ vilä seest viimädest suidsutõdu tsiakindus vällä, pandsõ vana valgõ hobõsõ vangõrdõ ette ja sõitsõ vasta üüd Võrolõ. Imä süä es lupa poiga punatsidõ kätte jättää.

Ku hummogu välän hahetama nakaš, heräsi Arnold hobõsõ hirmise pääle. Kai aknõst vällä ja näkk, et vana Valgõ om koton, veli Harald vankri pääl. Kos Betti tuu üüse käve ja kuis poja kätte sai, tuust latsilõ es kõnõlda. Aig oll sääne, et tull vakka olla.

Harald ell i pikä elo, tekki pallo tüüd, kasvaš latsi. Parilla elas vanaimä talon Haraldi poig. Seo jutu kõnõl mullõ esä 30 aastakka peräst vanaimä matussit, milleeniumivahetusõ aigu.

Ori-eestlane iks ei opi!

Nii, kroonist olõmi sama häste ku ilma, euro saami är pruvi inne ku määnegi kolmas raha tulõ...

Ega tuud Eurupat uma rahaga pikält ei olõ – Iirimaa om majandusligult kütse, Hispaania ja Itaali lugu viledsävõitu, Kreekan om asi tävveste peen...

Halv om tuu, et nii Kreeka, Iirimaa, Itaalia ku Hispaania omma säänest ello ka nänny, ku kõik häste läts.

A meil tan omma aasa kõik aig peen olnuki, mi ei olõ pääde peest vällä saanuki!

Tuu väiku valitsusõ ja panuku tekütet lihtsämbäs tett lainuandmisõ værk, miä meil majandusõ kasumisõ aol oll,

tuu oll sääne aig, ku mi es olõ õnnõ «tävveste peen».

A valitsõja kitvä taivani, kuis teno näile kõik nii illos ja hää om ja püüdku nuu kiratsura midägi tsuski! No minti lätte kaitsmisõ säädusega vaba aokiränduse kallalõ. Kõik aolehe vaidli vasta palfo jõudsõ, a ei kassu määnestki!

No a miä: võimu man olõj olõ-i jo midä pelädä. Valimisõ omma ussõ takan ja ori-eestlane näütas joba statistiga perrä, kedä parõmbas pidä... Täl õks om vaia vasta p.t saia, ilma täl hää ei nakka: õks piät Keski vai Reformi valima, et litt vasta ulfõ kottõ kõvõmb tulössi!

Tossu Tilda pajatusõ

Mõtsik Miisu

Võro liina lähkün külänelli nuur imäkass Miisu, kinkal lätsi poja kaoma. Miisu otsõ ummi viil pümehit latsi egält puult, a es lõvvä. Sis oll vaia süüdlane üles otsi! Naabri hoovin lebot pini. Miisu juuskõ eläjale kallalõ, tsuhksõ ja kraapsõ küüdsiga. Rahulidsõ olõmisõga pini hiitü hirmsahäär ja jää nigu pulk muro pääle pikale.

Miisu tsuhahf ja läts edesi. Tiid piten tull naabriküla miis, et uma sõbra poolõ minnä. Timä kõrval astõ suur pinivolask.

Kuuluda

Kuulutusõ saatkõ info@umaleht.ee vai kõlistagõ tel 78 22221

Huulaja võt hindä mano vanainemise, kedä om vaia passi. Tel 5364 1761.

Telli Uma Leht jõulukingis Võromaalt peri sõbralõ, tutvalõ vai sugulasõlõ!

6 kuud – 60 kr,

12 kuud – 120 kr

Telli saa tel 78 22 221 vai info@umaleht.ee

Märgiq, mitu midä om: sõrmõ latsikõdel, päävä nädälin, nakla hobõsõravvan, silmä kassil pääñ, kõdarat vankritsõõril, jalga hõrmäl, jalga volik all, nukka tarõl, kurikut keegli-mängun.

1. Midä om üts?
- Üts olõ-i üttagi.

2. Midä om kats?
- Kats

3. Midä om kolm?
- Kolm

4. Midä om neli?
- Neli

5. Midä om viis?
- Viis

6. Midä om kuus?
- Kuus

7. Midä om sädse?
- Säidse

8. Midä om katõssa?
- Katõssa

9. Midä om ütessä?
- Ütessä

10. Midä om kümme?
- Kümme

Kuis Betti uma poja är päästse

VÄHESOO LUULE

Mu vanaimä nimi oll Elisabeth, a kutsuti Bettis. Vana Betti oll ainukõnõ vanavanõmb, kedä ma esi nänny olõ.

Betti miis Osvald kuuli 1935. aastal, inne ku mu esä sundü. Nii pidi Betti ütsindä neli last üles kasvatama. Esäl oll sõsõ Betti, vele Harald ja Karl.

Vanaimä ell ilosa nimega Roosikülan Lahe mõisa lähkül uman talon, tekki kõvva maatüüd, pidäsi elajit ja koolif latsi. Mu esä Arnold oll kõgõ väikumb ja pelas läbi mõtsa kuuli minnä (vahepääli oll mõtsast soc ulgmist kuulda). Sis Betti lätä iks latsõlõ mõtsa viirde vasta.

Nakaš sõda. Esä vanõmb

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

Ödagu tulti Bettile sõnna tuuma, et vinläse saiva Haraldi kätte ja veivä Võrolõ. Betti es nakka ikma, pandsõ noorõmba latsõ tarõn sängü ja kässe magama

jäiä. Lätä ja kaibõ vilä seest viimädest suidsutõdu tsiakindus vällä, pandsõ vana valgõ hobõsõ vangõrdõ ette ja sõitsõ vasta üüd Võrolõ. Imä süä es lupa poiga punatsidõ kätte jättää.

Ku hummogu välän hahetama nakaš, heräsi Arnold hobõsõ hirmise pääle. Kai aknõst vällä ja näkk, et vana Valgõ om koton, veli Harald vankri pääl. Kos Betti tuu üüse käve ja kuis poja kätte sai, tuust latsilõ es kõnõlda. Aig oll sääne, et tull vakka olla.

Harald ell i pikä elo, tekki pallo tüüd, kasvaš latsi. Parilla elas vanaimä talon Haraldi poig. Seo jutu kõnõl mullõ esä 30 aastakka peräst vanaimä matussit, milleeniumivahetusõ aigu.

Võrokeelitsit Jussi-multikit näet: www.lastevas.ee → Jussi multikad → multikaq võro keelen!